

Anu Hokkanen

SIRKUSKOKEMUKSIA CIRCUS MAXI- MUS-HANKKEESSA

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogi

2020

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä	Tutkinto	Aika
Anu Hokkanen	Yhteisöpedagogi (AMK)	Helmikuu 2020
Opinnäytetyön nimi		
Sirkuskokemuksia Circus Maximus -hankkeessa		33 sivua 2 liitesivua
Toimeksiantaja		
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia. Circus Maximus -hanke.		
Ohjaaja		
Katja Komonen		
Tiivistelmä		
<p>Syrjäytymiskeskustelu on ollut keskusteluissa jo pidemmän aikaa. Huono koulutustaso sekä ulkomaalaistaustaisuus lisää riskiä syrjäytyä, ja on tärkeää löytää toimivia keinoja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Sosiaalinen sirkus voi olla yksi keino monien joukossa. Sosiaalisen sirkuksen tavoitteet eivät ole sirkustaidoissa, vaan muotoutuvat kohderyhmän tarpeeseen sopivaksi. Circus Maximus -hankkeessa kehitetään nuorisotyömäisen sosiaalisen sirkuksen malli sekä pilotoidaan luontomenetelmien käyttöä osana toimintaa.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitettiin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten sirkuskokemuksia Circus Maximus -hankkeessa. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka tilaajana toimii nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia. Aineistonkeruumentelmänä käytettiin havainnointia sekä haastatteluita ja aineiston analysointiin käytettiin aineistolähtöisiä menetelmiä. Haastattelut sekä havainnointi toteutettiin keväällä 2019.</p> <p>Tuloksista ilmeni, että sosiaalinen sirkus on tuonut uusia ystäviä ja joillekin arkea tukevan harrastuksen. Hanke on tarjonnut nuorille läsnäolevia aikuisia, joilla on aikaa kuunnella, auttaa ongelmassa ja viedä nuorten asioita eteenpäin. Hankkeeseen osallistuneiden nuorten suomenkielentaidot ovat parantuneet ja pieni ryhmäkoko on antanut turvallisen ympäristön, jossa on tilaa myös epäonnistua ja yrittää uudelleen.</p>		
Asiasanat		
Sosiaalinen sirkus, syrjäytyminen.		

Author	Degree	Time
Anu Hokkanen	Bachelor of humani- ties	February 2020
Thesis title		
Circus experiences in Circus Maximus project		33 pages 2 pages of appendices
Commissioned by		
South-Eastern Finland University of Applied Sciences. Youth Research and Development Centre Juvenia. Circus Maximus -project		
Supervisor		
Katja Komonen		
Abstract		
<p>The issue of social exclusion has raised discussions for a long time. People with lower level of education and foreign background are in higher risk to end up in social exclusion. It is vital to find effective ways to prevent the issue. Social circus can be one tool among others. Goals of social circus can be tailored to the needs of the target group. Circus Maximus -project is developing a model of youthwork with social circus and greencare methods. This thesis researches the experiences of youths participating in the Circus Maximus -project.</p>		
<p>This thesis is a qualitative research based on interviews and observation. It is commissioned by Juvenia, the Research and Development Center of South-Eastern University of Applied Sciences. The aim of the research was to examine the participant youth´s experiences in Circus Maximus –project. The data was analyzed with data driven methods.</p>		
<p>The results showed that through social circus the youngsters have gotten new friends and valuable contacts. Through the project they´ve connected to adults who are present and helps and listens. Also, their Finnish language has improved, and small group setting has created a safe environment for them to try new things and even fail sometimes.</p>		
Keywords		
Social circus, social exclusion		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SYRJÄYTYMINEN.....	6
3	SOSIAALINEN SIRKUS	10
3.1	Sosiaalinen sirkus tutkimusten valossa	12
4	CIRCUS MAXIMUS	13
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	15
5.1	Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko.....	15
5.2	Tutkimuskysymykset.....	15
5.3	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä	15
5.3.1	Havainnoiva tutkimusmenetelmä	16
5.3.2	Haastattelu.....	18
5.4	Aineistonkeruuprosessin eteneminen	19
5.5	Aineisto ja analyysi	20
6	TUTKIMUSTULOKSET	21
6.1	Aikuisen tuki.....	21
6.2	Suomen kielen taidot	23
6.3	Ilmapiiri ja ihmissuhteet	25
6.4	Elämykset ja kokemukset	27
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	28
7.1	Tulosten tiivistys	28
7.2	Tutkimuksen eteneminen.....	30
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	
	Liite 1. Tutkimuslupa	
	Liite 2. Kuvauslupa	

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin sosiaalisen sirkuksen kokemuksia. Opinnäytetyön tilaajana toimi Juvenian Circus Maximus -hanke, jonka tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia sosiaalisen sirkuksen keinoin. Hankkeessa kehitetään nuorisotyömäisen sosiaalisen sirkuksen malli ja pilotoidaan luontomenetelmien käyttöä osana sosiaalista sirkusta. Hankkeen kohderyhmänä ovat syrjäytymisvaarassa olevat nuoret Kotkan ja Haminan seudulta. Syrjäytymisvaara määritellään esimerkiksi ulkomaalaistaustan tai huonon koulutustason takia. (Ström-Kallio 2018a.)

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia, minkälaisia kokemuksia hankkeen nuoret ovat saaneet Circus Maximus -hankkeessa. Tutkimus on laadullinen ja aineistonkeruumenetelmänä käytetään havainnointia ja haastatteluja. Aineiston analyysimenetelmänä toimii aineistolähtöinen analyysi.

EU:n neuvoston laatimassa nuorisoalan työsuunnitelmassa vuosille 2016-2018 on listattu painopisteenä muun muassa, että kaikkien nuorten sosiaalista osallisuutta on lisättävä ja nuorten aikuisuuteen siirtymistä sekä erityisesti työmarkkinoille pääsyä on helpotettava. Nuorten terveyttä, hyvinvointia sekä mielenterveyttä on tuettava. Työsuunnitelman mukaan erityistä huomiota tulee kiinnittää syrjäytymisvaarassa oleviin, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin, sekä vastikään saapuneisiin maahanmuuttajanuoriin että pakolaisiin. (Euroopan Unionin julkaisutoimisto 2015.)

Syrjäytymisvaara on nostettu EU: tasolla painopisteeksi. Aihe on siis hyvinkin ajankohtainen ja tarvitaan uusia keinoja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Hankkeen nuorista myös suurin osa on vastikään maahan muuttaneita nuoria, joten heidän työllistymisensä on hankalampaa.

2 SYRJÄYTYMINEN

Varhaisimmat syrjäytymisen käsitteen juuret ovat 1920-luvun Amerikassa. Alun perin käsitteellä viitattiin muun muassa maahanmuuttajiin, toisen sukupolven amerikkalaisiin ja juutalaisiin. Euroopan yhteiskunnallisessa keskustelussa käsite on esiintynyt ensimmäisen kerran 1960-luvun Ranskassa. Silloin termi kuvasi syrjäytymisen ilmiötä yhteiskunnalliselta kannalta ja sillä viitattiin Ranskan vähävaraisiin kansalaisiin. Ranskassa vallinneen syrjäytymiskäsityksen mukaan syrjäytyminen tarkoitti yksilön yhteiskuntaan kiinnittyvien siteiden heikkoutta. (Hirvonen 2017,16.)

Pohjoismaissa syrjäytymisen käsite otettiin käyttöön 1970-luvulla Ruotsissa, josta se siirtyi myös Suomeen. Käsite "Utslagning" eli suomeksi uloslyönti, viitatti erityisesti työllisyyden ulkopuolelle jäämiseen, kuten työttömyyteen tai työkyvyttömyyteen. (Hirvonen 2017,16.) Myöhemmin käsite muuttui uloslyönnistä syrjäytymiseen ja sen merkitys laajeni kuvaamaan lisäksi huono-osaisuuden erilaisia ilmiöitä, sekä niiden kasaantumista (Kuusisto 2016, 8).

Historiaa tarkasteltaessa voidaan todeta syrjäytymisen käsitteen olevan ikään kuin kokoava käsite erilaisille sosiaalisille ongelmille, joissa on kyse ulkopuolelle jäämisestä ja kulttuurisesti sekä sosiaalisesti hyväksytyen enemmistön ulkopuolelle joutumisesta. Käsite voi tarkoittaa joko yksilöä tai ryhmää, joka jää ulkopuolelle esimerkiksi sosiaalisista suhteista, yhteisöllisestä toiminnasta, vallankäytöstä, koulutuksesta tai työnteosta. Yleensä syrjäytymiseen liitetään myös huono-osaisuuden kasautuminen. (Hirvonen 2017, 17.)

Nykyaikana syrjäytymisen käsite on kuitenkin hyvin monimerkityksinen ja kiistelty. Tämä johtuu siitä, että siihen liittyy eettisiä haasteita ja tulokinnanvaraisuuksia. Syrjäytymiskäsitteen yhteydessä pitäisi puhua aina myös siitä, mistä syrjäydytään ja millaiset prosessit ovat johtaneet syrjäytymiseen. (Kuusisto 2016, 8.) Syrjäytyminen on laaja-alainen ilmiö ja sitä määrittää sopimuksenvaivaisuus sekä tietyssä määrin kulttuurisidonnaisuus. Syrjäytyminen on myös

aina yhteydessä yhteiskunnallisiin muutosprosesseihin ja eri aikakausina se voi tarkoittaa eri asiaa. Sanan käytössä olisi syytä huomioida nämä seikat, sillä syrjäytyneiden nuorten tilastot vaihtelevat määritelmän mukaan huomattavasti. (Ronkainen 2013,1.)

Euroopan Unionin 2000- luvulla julkaistussa poliittisessa sanastossa syrjäytyminen määritellään moniulotteiseksi prosessiksi, joka johtaa lopputuloksiin missä yksilöt, ryhmät ja kokonaiset alueet joutuvat ulossuljetuiksi yhteiskunnan keskeisistä integraatiota ja hyvinvointia luovista instituutioista, kuten työmarkkinoista tai vakaista perhesuhteista. Suurimpana syynä sosiaaliselle syrjäytymiselle yhteiskunnassa nähdään työttömyys sekä muut työmarkkinoihin kiinnittymisen ongelmat. (Raunio 2006, 31.) Tämänhetkinen käsitys syrjäytymisestä onkin sidottu erityisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olemiseen (Ronkainen 2013,1).

Tutkimuksen, jonka aineistona toimii pohjoismaiset elinolotutkimukset, mukaan syrjäytymistä aiheuttaa erilaiset hyvinvoinnin ongelmat. Tutkimuksessa katsottiin, että kaksi ongelmaa kuudesta riittää syrjäytymisen määreeksi. Ongelmiksi oli listattu taloudelliset ongelmat, huono asumistaso, työttömyys, terveysongelmat, läheisten ystävien puuttuminen sekä vakivallan tai väkivallan uhan kokeminen. Tämänkaltainen syrjäytymisen määritelmä on siten ongelmallinen, että se niputtaa syrjäytyneiksi kaikki kaksi tai useampaa ongelmaa omaavat, ottamatta huomioon syrjäytymisen syvyyttä. (Raunio 2006, 29.)

Tutkimusten lisäksi myös erilaisissa viranomaisdokumenteissa puhutaan syrjäytymisestä liittäen se kasautuneeseen huono-osaisuuteen. Dokumenteissa siitä puhutaan kuitenkin epämääräisemmin ja tavallisesti tyydytään puhumaan syrjäytymisestä moniongelmaisuuksena ja riskiryhmään kuulumisena. Tämä nähtävästi johtuu siitä, että tilastollisista tiedoista on vaikea muodostaa kokonaiskuvaa todellisesta syrjäytyneiden joukosta, sekä sen kehityksestä. Sosiaalishallinnon näkökulmasta syrjäytymisen riskiryhmiä ovat pitkäaikaistyöttömät, syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, asunnottomat, pitkäaikaissairaajat ja vajaakuntoiset, päihdeongelmaiset, toimeentulovaikeuksissa olevat, rikokseen

syyllystyneet sekä syrjäytymisvaarassa olevat maahanmuuttajat. (Raunio 2006, 29.)

Yksittäiset ongelmat ei sinänsä aiheuta syrjäytymistä, vaan kyse on enemmänkin syrjäytymisen riskitekijöiden ilmentymisestä sekä niiden hallinnasta. Syrjäytymisessä on kyse kasautuvista ongelmista sekä huono-osaisuuden kehän muodostumisesta. Esimerkkejä riskitekijöistä on: toistuva työttömyys, toimeentulo-ongelmat, asunnottomuus, päihteiden liikakäyttö sekä rikollisuus. Ala-ikäisillä riskinä on myös aikuisen huolenpitoa vaille jääminen. Syrjäytymiseen liittyvät ongelmat ovat siis sekä materiaalisia että immateriaalisia. (Hirvonen 2017, 17,20, Komonen 2013, 20.)

Erilaiset siirtymävaiheet nuoren elämässä ovat merkittäviä riskiajankohtia erilaisille kehityksellisille vaikeuksille (Hamarus ym. 2014, 39). Muita riskitekijöitä nuorten syrjäytymiselle ovat matala koulutus, pitkäaikainen työttömyys, toimeentulo-ongelmat, elämänhallintaan liittyvät ongelmat, terveydelliset ongelmat, huostaanotto sekä suvussa esiintyvä syrjäytyminen, jossa syrjäytyminen siirtyy vanhemmalta lapselle. Tätä ilmiötä kutsutaan ”periytyväksi syrjäytymiseksi”. (THL 2016, Korkiamäki 2014.)

Vuonna 2017 EU:n indikaattoreiden mukaan 22.4% koko EU väestöstä oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riskiryhmässä. Lapsista riskiryhmään kuuluu 24,9%. (European Commission s.a.) Eurostatin vuonna 2011 julkaisemassa tilastossa 18-24 vuotiaista EU kansalaisista 29,8% arvioitiin olevan köyhyyden ja syrjäytymisen riskiryhmässä (EACEA 2013). Vaikka tilastoista saa jonkinlaista käsitystä ilmiöstä, indikaattorien tarjoama näkemys syrjäytymiseen on ongelmallinen, sillä se mieltää syrjäytymisen pysyväksi tilaksi, mitä se ei kuitenkaan ole. Syrjäytymisen käsite on dynaaminen ja sitä koskettavien ihmisten tilanteet muuttuvia. Indikaattorit eivät myöskään ota huomioon yksilön subjektiivista kokemusta syrjäytymisestä taikka päästä tarkastelemaan yksilön syrjäytymisen syvyyttä ja huono-osaisuuden kasaantumisen vahvuutta. (Punamäki 2013, 36)

Koska syrjäytyminen on vaikea määritellä, syrjäytyneiden todellista määrää on vaikea arvioida. Suomessa syrjäytyneiden nuorten määrät pyörivät 14 000 ja 100 000 välissä riippuen puhutaanko syrjäytyneistä vai syrjäytymisriskissä olevista nuorista. Tilastoista ei voida todeta, ketkä ovat syrjäytyneitä ja ketkä eivät. Ne voivat korkeintaan kertoa erilaisista huono-osaisuuden tiloista ja riskeistä. (THL 2016.)

Yksi riskiryhmä on tutkinnon suorittamattomat nuoret. Nuoria ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa on tällä hetkellä noin 110 000. Heistä 60 000 on kokonaan työelämän ulkopuolella, ja luvut kasvavat jatkuvasti. (Paananen 2014, 95-96.) Eniten huolta herättävät nuoret, jotka eivät näy missään tilastoissa. Vuonna 2012 näitä nuoria, iältään 15-29 -vuotiaita, oli arviolta 32 000 koko Suomessa. He eivät käyneet koulua tai olleet työelämässä. He eivät myöskään nostaneet työttömyysetuutta, eivätkä eläkettä. (Pulkkinen & Kanervio. 2014, 139.) Yksi syrjäytynyt maksaa elinkaarensa aikana noin miljoona euroa yhteiskunnalle. Se on keskimäärin saman verran kuin mitä koko työuransa tehnyt ihminen tuottaa yhteiskunnalle. (Paananen 2014, 95-96.)

Syrjäytyminen saa usein alkunsa silloin, kun huono-osaisuus kasautuu ja horjuttaa elämää niin, että elämää alkaa olla vaikea hallita. Syrjäytyminen ei kuitenkaan tapahdu yhdessä yössä, vaan on usein pidempi prosessi ja monien ongelmien kasaantumisen tulos. On vaikea määritellä missä kulkee syrjäytymisen raja. (THL 2016.) Kaikki eivät myöskään ole samassa määrin syrjäytyneitä ja yksilöt ovat erilaisia. Syrjäytyminen tuleekin käsittää prosessina ja puhua pikemminkin syrjäytymisvaarasta, eriarvoisuudesta, syrjäytymisriskistä tai syrjäytymisuhasta. (Hirvonen 2017, 19-20.)

Kun puhutaan nuorten syrjäytymisestä, on myös tärkeää ottaa huomioon nuoren oma kokemus syrjäytymisestä ja siihen liittyvistä ilmiöistä (THL 2016). Kun nuorilta itseltään kysytään keskeisimpiä syrjäytymisen syitä, he mainitsevat tärkeimpänä ystävien puutteen. Nuorten ylivelkaantuminen on myös noussut esille syrjäytymiseen johtavassa prosessissa. Nuori saattaa olla niin paljon yli-

velkaantunut, että töitä ei kannata tehdä ja tilanne on toivoton. Ylivelkaantumisen myötä ongelmat kasaantuvat ja elämänhallinta vaikeutuu. (Mielenterveysseura 2015, THL 2016, Korkiamäki 2014.)

Nuoruus elämänvaiheena on hektistä ja muutosrikasta aikaa. Nuori miettii identiteettiään, mihin ryhtyisi ja mitä haluaa tehdä tulevaisuudessa. Myös ympäristö asettaa monenlaisia paineita. Nuorella saattaa olla elämän myllerryksessä ja oman identiteettinsä selvittämisessä niin paljon mietittävänä, ettei voimia riitä tulevaisuuden kartoittamiseen. (THL 2016.)

Lasten ja nuorten hyvinvointiongelmat näkyvät vasta pitkän ajan kuluessa, eikä yksilöistä ole mahdollista ennustaa kuka syrjäytyy ja kuka ei, vaikka ennusmerkkejä olisikin havaittavissa. Syrjäytymiseen vaikuttaa hyvin monet asiat ja vaikka kahdella ihmisellä olisi samat riskitekijät elämässään, voi olla, että toinen syrjäytyy ja toinen ei. Tästä syystä painopisteen tulisi olla ennaltaehkäisevässä, eikä korjaavassa työssä. (Vähä-Vahe 2014, 29.)

Erilaiset suojaavat tekijät voivat tukea nuoren kasvua ja ehkäistä syrjäytymistä. Näistä keskeisimpiä ovat läheiset ihmissuhteet, mielekäs tekeminen esimerkiksi harrastustoiminnan kautta, oikea-aikainen puuttuminen sekä kokemus omasta pärjäämisestä. (THL 2015.)

3 SOSIAALINEN SIRKUS

Sosiaalinen sirkus on sellaista sirkustoimintaa, jossa sirkus toimii uuden oppimisen välineenä. Tavoitteena ei välttämättä ole sirkustaidot, vaan tavoitteet muotoutuvat kohderyhmän tai jopa yksilön mukaan. Tavoitteena voi olla esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisy, vuorovaikutuksen tukeminen tai sosiaalisen osallisuuden edistäminen. (SNSL s.a.)

Sovellettuna sirkus sopii kaikille. Sirkustoiminta ei katso ikää, sukupuolta, sosiaalista asemaa tai erityisen tuen tarvetta. (SNSL s.a.) Sirkuksen monipuolisuus ja kielettömyys antavat mahdollisuuden myös sellaisille ryhmille, joille muut taidemuodot eivät täysin sovi. Sirkustoiminta on muunneltavissa ja sitä voidaan muokata kohderyhmän toimintakykyyn ja edellytyksiin sopivaksi. (Eväsoja 2015, 12.) Sirkustoimintaa on toteutettu niin lasten kuin ikäihmisten, sokeiden kuin kehitysvammaistenkin kanssa, eri ympäristöissä. (SNSL s.a.)

Sosiaalinen sirkus sai alkunsa yli 25 vuotta sitten pilottihankkeesta, jota kokeiltiin Euroopassa. Sieltä se on laajentunut maailmanlaajuisesti, ja jo pelkästään Euroopassa on arviolta 2 500 sirkuskoulua, jotka tarjoavat sosiaalisen sirkuksen toimintaa vähäosaisille. (Caravan-verkosto 2012, 10.) Suomessa sosiaalista sirkusta on tehty ja kehitetty jo kymmenen vuoden ajan (SNSL s.a.). Kansainvälisesti sosiaalinen sirkus voi olla monenlaista ja määritelmät voivat poiketa toisistaan. (Caravan-verkosto 2012, 8.)

Sosiaalista sirkusta on käytetty myös sota-alueilla, kuten Afganistanissa. Sosiaalisen sirkuksen muuttava voima yhdistää koulutuksen ja fyysisen taiteen henkiseen ja sosiaaliseen kasvuun. Sota-alueella sirkusta käytetään sosiaalisten taitojen opettelemiseen, traumaista yli pääsemiseen sekä laajentamaan yksilön kapasiteettia ja vastuunkantamisen taitoa. (Mason 2014, 18.) Sosiaalinen sirkus kehittää yksilön lisäksi myös yhteisöä. Lapsille opetetaan sirkustaitteen kautta terveystietoa sekä rauhanopetusta. He oppivat sen paremmin opetuksellisesta esityksestä kuin muilla metodeilla. (Mason 2014, 19.)

Sirkus on paikka missä saa positiivisia elämyksiä ja jossa epäonnistuminen on sallittua. Kaikki epäonnistuvat jossain vaiheessa, ja se on osa oppimisen prosessia. Sirkuksessa halu yrittää on kaikki mitä tarvitaan uuden oppimiseen. Yhdessä tekeminen nostattaa yhteishenkeä ja uusien temppujen oppiminen vahvistaa itsetuntoa. Sirkuksessa opitaan myös kärsivällisyyttä ja oman vuoron odottamista. Se mikä tekee sirkuksesta erityisen, on sen monimuotoisuus. Sirkustemppujen tekemiseen tarvitaan kuitenkin rohkaisua eikä sirkus tule silti olemaan kaikkien mieleen. (Lidman ym. 2014, 45.)

Sirkuksessa oppii ryhmätyötaitoja. Temppeju tehdään yksin, mutta myös yhdessä. Ryhmätemppeju ei voi tehdä ilman luottamusta toiseen ihmiseen ja sirkus antaa välineitä luottamuksen harjoittamiseen. Näytöksiin valmistautuminen opettaa itseohjautumistaitoja, ja itse esityksen kautta voi oppia ihmisten kohtaamista ja vuorovaikutustaitoja. Yksilötemppejujen harjoittamisen kautta voi oppia sinnikkyyttä, epäonnistumisen sietämistä sekä onnistumisen oivaltamista. (Ström-Kallio 2018b.)

Sosiaalista sirkusta käytetään myös syrjäytymisen ehkäisyssä. Sirkus auttaa osallistujia ulos traumaistaan ja helpottaa arjen vastoinkäymisten keskellä. Sirkus kutsuu osallistujan maailmaan, jossa on lupa olla jotain mitä ei ole aikaisemmin ollut, ja kokeilla jotain uutta. (Hudson 2015.)

Syrjäytymisen ehkäiseminen on nuorisotyön suurin haaste ja on tärkeää löytää toimivia keinoja sen ehkäisemiseksi. Sirkus on itselleni uusi aihe ja kiinnostuin siitä koska taide ja kulttuuri ovat lähellä sydäntäni ja sirkustoiminnassa on läsnä paljon taiteellisia elementtejä. Myös maahanmuuttajatyö on lähellä sydäntäni, ja eri taustaisten ihmisten integroituminen toiseen kulttuuriin on mielenkiintoista. On tärkeää tehdä työtä sen eteen, että jokainen löytää oman paikkansa tässä maassa ja yhteiskunnassa, oli hän sitten maahanmuuttaja tai kantasuomalainen.

3.1 Sosiaalinen sirkus tutkimusten valossa

Sosiaalisesta sirkuksesta on tehty muutamia tutkimuksia aikaisemminkin. Tulokset ovat osoittaneet, että sirkuksella on selkeitä hyvinvointivaikutuksia niin lasten, nuorten kuin ikäihmistenkin elämässä. Sirkus on sosiaalista, se tuo osallistujat yhteen ja parhaassa tapauksessa yhdistää osallistujia myös sirkustoiminnan ulkopuolella. Sirkustoiminta koetaan mielekkääksi ja palkitsevaksi ja sirkuksessa pääsee myös kokeilemaan uusia, haasteellisia, mielenkiintoisia ja hauskoja asioita. Sirkuksen ilmapiiri sallii epäonnistumiset ja ilmapiiri on koettu kannustavaksi. Yhteistoiminta nostattaa yhteishenkeä ja esiintymisten kautta sirkustoiminnasta saa rohkeutta esiintyä. Tutkimustulosten mukaan sosiaalisen sirkustoiminnan voi kytkeä syrjäytymisen ehkäisyyn sekä kuntoutuksen palvelukenttään. (Kinnunen & Lidman 2013, 10.)

Sosiaalinen sirkus tuo myös vaihtelevuutta arkeen. Sosiaalinen sirkus kohottaa mielialaa ja lisää ryhmien sisäisiä sosiaalisia suhteita. Sirkuksen käytännönasiat ovat tuoneet uskallusta sekä opettaneet arjen taitoja. Lisääntynyt uskallus kasvattaa itsetuntoa ja lisää onnistumisen kokemuksia. Tämä vaikuttaa elämänhallintaa parantavasti sekä edistää hyvinvointia. Pystyvyyden tunne vahvistaa oman elämänhallinnan tunnetta. (Mäenpää 2016, 49.)

Tutkimus osoittaa, että liikunnan ilo on lisääntynyt ja nuorten motoriset taidot ovat parantuneet sosiaalisen sirkuksen myötä. Monet nuorista on lähtenyt liikumaan sirkuksen ansioista myös vapaa-ajalla. Sosiaalisessa sirkuksessa saadut onnistumisen kokemukset ovat antaneet nuorille motivaatiota yrittää. Sosiaalisen sirkuksen parissa koettu kollektiivinen ilo ja uudet kokemukset ovat vahvistaneet kokemusta ryhmästä. Sosiaalinen sirkustoiminta oli koettu ryhmäyttävänä. Sosiaalinen sirkus loi positiivista ilmapiiriä, joka ulottui myös sirkustoiminnan ulkopuolelle. (Mäenpää 2016, 50-52.)

4 CIRCUS MAXIMUS

Opinnäytetyön tilaajana toimii Juvenian Circus Maximus -hanke. Juvenia on vuonna 2007 perustettu nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, jonka keskeiset teemat ovat nuorten osallisuuden, kansalaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen. Juvenia toteuttaa erilaisia tutkimus- ja kehittämishankkeita paikallisella, kansallisella sekä kansainvälisellä tasolla ja on näin mukana kehittämässä nuorisoalaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa, sekä tekemässä siitä kansainvälisempää. (Xamk.fi s.a.)

Circus Maximus -hanke saa rahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta Hämeen Ely-keskukselta, ja se on käynnissä vuoden 2019 loppuun asti. Hankkeen tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia sosiaalisen sirkuksen keinoin. Hanke toteutetaan yhteistyössä Haminan teinisirkuksen kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat Haminan kaupunki ja Harjun oppimiskeskus. Hankkeessa kehitetään nuorisotyömäisen sosiaalisen sirkuksen

malli ja pilotoidaan luontomenetelmien käyttöä osana sirkustoimintaa. (Ström-Kallio 2018a.)

Circus Maximuksen kohderyhmänä on syrjäytymisvaarassa olevat nuoret. Syrjäytymisvaara määritellään esimerkiksi ulkomaalaistaustan, huonon koulutustason tai sosiaalisten taitojen puutteen takia. Hanke on suunnattu erityisesti sosiaalisesti aroille ja syrjäänvetäytyville nuorille. Nuorten koulutustaso on keskimääräistä heikompi Kymenlaakson alueella. Vuonna 2015 tehdyn maakunnittaisen tarkastelun mukaan Kymenlaakson tilanne oli Suomen huonoin, niin Suomea äidinkielenään puhuvien, kuin vieraskielisten nuorten kohdalla. (Ström-Kallio 2018a).

Hankkeessa yksilöllinen tuki yhdistyy ryhmätoimintaan ja hankkeen toimenpiteillä edistetään aktiivista osallisuutta sekä hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sirkustoiminnan toimenpiteillä harjoitellaan elämää, koulutukseen ja työhön tarvittavia taitoja, sekä ryhmässä toimimista. Kyseessä on vapaaehtoisuuteen perustuva matalan kynnyksen palvelu, jossa toiminta kytkeää pedagogiikkaan ja jota arvioidaan nuorisotyön sekä nuorten itsensä näkökulmasta. (Ström-Kallio 2018a.)

Hankkeen päätavoite on nuorten toimintakyvyn paraneminen. Muita keskeisiä tavoitteita ovat osallisuuden, toimijuuden ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tukeminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Lyhyen aikavälin tavoitteena on tukea nuorten toimintakykyä ja pitkän tähtäimen tavoitteena on vahvistaa heidän koulutus- ja työelämävalmiuksiaan. (Ström-Kallio 2018a.)

Circus Maximus hankkeen yhteistyökumppani Haminan Teinisirkus on Suomen ensimmäinen, ja näin myös Suomen vanhin nuorisosirkus. Haminan Teinisirkuksen juuret ovat sosiaalisessa sirkuksessa ja toiminta aloitettiin siitä syystä, että nuoret saataisiin pidettyä poissa pahanteosta. Tälle pohjalle Teinisirkuksen toiminta perustuu edelleenkin. Haminan Teinisirkus on ollut mukana perustamassa Suomen Nuorisosirkusliittoa ja on edelleen sen jäsen. (Yle.fi s.a.) Haminan Teinisirkus on toiminut jo yli 40 vuotta ja mukana sirkustoiminnassa on noin 150 eri ikäistä harrastajaa. Sirkuksessa toimii 10 viikoittain harjoittelevaa ryhmää. Haminan Teinisirkuksen toiminta on myös vahvasti kansainvälistä. (Ström-Kallio 2018a.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimuksen kohde on Circus Maximus -hankkeen toiminnassa syntyneet sirkuskokemukset. Tutkimuksen kohdejoukko on Circus Maximus -hankkeeseen osallistuneet nuoret sekä hankkeen projektikoordinaattori. Hankkeen nuoret ovat päätyneet hankkeeseen eri tavoin. Jotkut ovat tulleet toimintaan mukaan yhteistyökumppaneiden kautta, toiset kaverin mukana.

5.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymys on: minkälaisia kokemuksia sosiaalinen sirkustoiminta on synnyttänyt Circus Maximus- hankkeessa. Tutkimuskysymykset lähtivät muotoutumaan hankesuunnitelmaa tarkasteltaessa, mutta muuttuivat matkan varrella tarpeeseen sopivammaksi. Tutkimuskysymys on avara, jotta sosiaalisen sirkuksen kokemuksia pystytään hyödyntämään mahdollisimman laajasti. Suppea kysymys ei palvele tarvetta yhtä hyvin. Näin aineistosta voi saada irti asioita, joita etukäteen ei tulisi mietittyä. Tutkimuksen tavoitteena on tutkia Circus Maximus -hankkeeseen osallistuneiden nuorten kokemuksia sosiaalisesta sirkuksesta.

5.3 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimusote on kvalitatiivinen eli tutkimus on laadullinen. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ilmiötä ja saada siitä syvempi käsitys. Laadullinen tutkimus etsii vastausta kysymykseen ”mistä ilmiössä on kyse?”. Se pureutuu yksittäiseen ilmiöön, koittaa selvittää, ymmärtää, kuvata ja selittää sen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja syvällisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kiinnostuttu merkityksistä, ja siitä miten ihmiset kokevat ja

näkevät maailman. Mitä vähemmän ilmiöstä tiedetään, sen paremmin laadullinen tutkimusote sopii tutkimusotteeksi. (Kananen 2014, 16-19.)

Laadullinen tutkimus tutkii ilmiötä sen luonnollisessa ympäristössään. Aineisto kerätään vuorovaikutussuhteessa ja tutkimusaineisto voi olla hyvinkin moninaista. Siihen voi sisältyä esimerkiksi tekstiä, kuvia tai haastatteluita (Kananen 2014, 18.)

Laadullinen tutkimusote soveltuu tutkimukseen, koska tutkimuksen kautta on tarkoitus päästä sosiaalisen sirkuksen maailmaan sekä ymmärtää kohdejoukon kokemuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Circus Maximus -hankkeesta ei ole aikaisempaa tutkimustietoa, joten laadullinen tutkimusmenetelmä sopii myös sen takia tutkimusotteeksi parhaiten.

Yleisimmät aineistonkeruumenetelmät laadullisessa tutkimuksessa ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisista dokumenteista kerätty tieto. Erilaisia menetelmiä voi käyttää samanaikaisesti tai yhdistettynä tutkittavan ongelman ja resurssien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.)

Tutkimuksessa hyödynnetään laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä, kuten osallistuvaa havainnointia, haastatteluja sekä kenttäpäiväkirjoja. Aineistonkeruupäivinä tutkija on osa ryhmän toimintaa ja havainnoi ympärillään olevia asioita, pitää päiväkirjaa päivästä sekä haastattelee kohderyhmää sekä projektikoordinoijaa. Aineistonkeruumenetelmänä on haastattelu sekä havainnointi, tarkemmin sanottuna syvähaastattelu sekä osallistuva havainnointi.

5.3.1 Havainnoiva tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytetään havainnointia. Havainnointi on yksi vanhimmista tieteellisen tutkimuksen menetelmistä. Sitä on käytetty paljon muun muassa antropologiassa sekä sosiologiassa. Yleisiä havainnoinnin kohteita ovat yleensä yksilön käyttäytyminen ja toiminta tai toiminta ryhmässä. Havainnointi on perusteltua silloin, kun yhteisen kielen puuttuminen estää haastattelun. Havainnoinnin hyvänä puolena on tilanteen ja ilmiön aitous. Ilmiötä tarkastellaan sen luonnollisessa ympäristössä ja kontekstissa.

Havainnoinnilla saadaan monipuolista tietoa, mutta selvittäessä esim. ihmisten ajattelua, se ei ole toimiva menetelmä, sillä kukaan ei voi ulkoapäin havainnoida toisen ajatuksia. (Kananen 2014, 65-66.)

Osallistuvassa havainnoinnissa on tavallista, että tutkija on osa ryhmän toimintaa ja osallistuu toimintaan tutkittavien kanssa. Hän ikään kuin astuu heidän kulttuuriinsa ja maailmaansa. (Hirsijärvi ym. 2009, 205.) Sosiaaliset kanssakäymiset ovat tärkeä osa tiedonhankintaa ja tutkija toimii aktiivisesti kohderyhmän kanssa (Tuomi & Sarajärvi 2018,95). Havainnointimenetelmää käyttäessä pitää muistaa, että tutkija pitää erillään havainnot ja omat tulkintansa näistä havainnoista (Hirsijärvi ym. 2009, 205).

Havainnointipäiväkirja on dokumentoinnin keino, joka on samalla todiste tiedonkeruusta. Päiväkirjaan kirjoitetaan tutkittavaan ilmiöön liittyvät tapahtumat. Ilman dokumentointia havainnointi ei ole tieteellistä. Jos havainnoinnin kohteet ovat selvillä, voidaan havainnointia kohdentaa niihin. Jos kohteet eivät ole tiedossa on järkevää tallentaa koko ilmiö mahdollisimman tarkasti. Jos havainnointi on strukturoitua, havainnointipäiväkirja on lomakkeen muodossa. Tutkija kirjaa tilanteen tapahtumat tutkimusongelman yhteydessä määriteltyjen asioiden mukaan. Jos havainnointi taas on strukturoimatonta, tutkija pyrkii kirjaamaan mahdollisimman paljon asioita ylös ilmiöön liittyen. (Kananen 2014 67.)

Ilmapiirin luomisen kannalta osallistuva havainnointi on hyvä tapa kerätä aineistoa. Kun tutkija on mukana toiminnassa, se purkaa asetelman, jossa on tutkija ja tutkittava. Osallistuva havainnointi vapauttaa henkilöt rooleista ja tuo tutkijan lähemmäksi kohderyhmää. Tämä auttaa luomaan vapaan ilmapiirin, jossa on helppo keskustella asioista. Yhteinen toiminta sirkuksen parissa voi tarjota hyviä mahdollisuuksia luontevaan vuorovaikutukseen hankkeeseen osallistuvien nuorten kanssa. Toisaalta tietoa on vaikea tallentaa välittömästi, joten tutkijan täytyy panna muistiin asiat ja kirjata havainnot myöhemmin ylös.

Havainnoinnissa keskitytään ilmapiirin havainnointiin, yksilöiden havainnointiin, sekä nuorten ja ohjaajien suhteiden havainnointiin. Yksilöiden havainnoinnissa keskitytään siihen, miten he ovat mukana toiminnassa, lähtevätkö helposti mukaan toimintaan, ovatko he innostuneita siitä mitä he tekevät, sekä siihen minkälaisia tunteita toiminta heissä herättää.

5.3.2 Haastattelu

Aineistonkeruumenetelmänä haastattelu on toimiva, kun halutaan tietää mitä haastateltava ajattelee. Menetelmä on valittu tähän tutkimukseen, koska se mahdollistaa sen, että nuoret ja projektikoordinoija voivat itse kertoa ajatuksiinsa ja tuntemuksiaan. Valitut menetelmät täydentävät toisiaan ja antavat parempaa kokonaiskuvaa aiheesta. Haastattelujen avulla voidaan pureutua syvemmin tiettyyn aiheeseen ja haastattelut antavat mahdollisuuden kysyä asioista, mitkä askarruttavat. Kun tutkija havainnoi, hänellä on oletamus asioista. Haastattelujen avulla hän voi varmistaa havainnoituja asioita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 84.)

Kun haluamme tietää mitä ihminen ajattelee, on loogista kysyä tätä häneltä. Tähän perustuu haastattelun idea (Tuomi & Sarajärvi 2018, 84). Haastattelun vahvuus on se, että haastateltavat pääsevät itse kertomaan itseään koskevia asioita. Tutkija voi tehdä tarkentavia kysymyksiä, jos vastaus jää lyhyeksi tai epäselväksi. Haastattelun etuna on myös joustavuus aineistoa kerätessä. Haastattelu on hyvä menetelmä silloin, kun halutaan korostaa henkilön subjektiivutta. Hän saa mahdollisuuden itse tuoda esille omia asioitaan vapaasti. Tällöin ihminen on tutkimuksessa merkityksiä luova ja aktiivinen osapuoli. (Hirsijärvi ym. 2009, 205.)

Haastattelu on hyvä tutkimusmenetelmä, sillä se on joustava tapa tehdä tutkimusta. Siinä haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinymmärryksiä ja selventää kysymyksiä. Tutkija voi haastattelua tehdessä myös havainnoida äänenpainoja ja ilmeitä. (Tuomi & Sarajärvi. 2018, 85-86.)

Haastattelun tavaksi on valittu syvähaastattelu. Syvähaastattelu on ääripäässään täysin strukturoimaton ja silloin pelkkä ilmiö, josta keskustellaan, on määritelty. Haastattelun keskiössä on tutkimuksen ilmiö ja tutkijan tehtävänä on pitää haastattelu aiheessa, mutta antaa haastateltavan puhua vapaasti. Syvähaastattelua voidaan kutsua myös nimillä avoin haastattelu, asiakaskeksinen haastattelu, kliininen haastattelu tai keskustelunomainen haastattelu. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88.)

Syvähaastattelu on hyvä valinta tähän, sillä se antaa nuorille mahdollisuuden kertoa kaiken mitä he haluavat kertoa. Syvähaastattelussa keskitytään vain ilmiöön, sirkustoimintaan, ja se voi tarkoittaa jokaiselle nuorelle eri asiaa. Tästä syystä se on oiva menetelmä. Tutkimuksesta saattaa tulla tuloksia, mitä ei osannut kysyä tai ajatella etukäteen.

5.4 Aineistonkeruuprosessin eteneminen

Ensimmäinen aineistonkeruukerta sattui päivälle, jolloin Circus Maximus -hankkeen nuoret vierailivat Haminan Teinisirkuksen leirillä. Toimintana oli ilmapallotaiteet. Tällä kokoontumiskerralla hankkeen nuoria oli mukana vain yksi. Toisella aineistonkeruukerralla nuoria oli kolme ja toiminta tapahtui Harjun oppimiskeskuksen läheisyydessä luonnon keskellä. Havainnot kirjoitettiin havainnointipäiväkirjaan toiminnan lomassa, automatkoilla sekä toiminnan jälkeen. Päiväkirjaan merkittiin havaintoja sekä mielenkiintoisia keskustelunpätäkkeitä.

Nuorten haastattelut toteutettiin toisen aineistonkeruukerran loppupuolella. Haastateltaviksi valikoituivat kaikki nuoret, jotka olivat sillä sirkuskerralla toiminnassa mukana. Tarkoitus oli saada mahdollisimman monta eri kertomusta mukaan tutkimukseen. Jokainen haastateltava otettiin yksi kerrallaan rauhalliseen paikkaan, missä pystyi helposti haastattelemaan, ilman pelkoa siitä, että muut kuulisivat. Yhdellä nuorella oli haastatteluhetkellä toinen nuori tulkkina.

Haastatteluhetkessä nuoret tarvitsivat paljon ohjausta ja apukysymyksiä ja keskustelua piti pitää yllä. Toisten kanssa keskustelu oli sujuvampaa kuin toisten. Nuorten suomenkielentaito oli puutteellinen, mikä teki haastatteluista haastavaa.

Yllä mainittujen syiden takia aineistoa tuli niukasti, litteroituna 6 sivua. Aineiston vähäisyydestä johtuen myös hankkeen koordinoijaa haastateltiin. Kaikki haastattelut äänitettiin ja myöhemmin litteroitiin.

Projektikoordinoijan haastattelu toteutettiin Skype-haastatteluna. Myös Skype-haastattelu äänitettiin ja litteroitiin. Haastattelu meni hyvin ja syvähaastattelu

osoittautui hyväksi menetelmäksi. Haastattelusta syntyi 14 sivua litteroitua tekstiä.

Sirkustoiminnasta otettiin myös videokuvaa sekä kuvia tapahtumista opinnäytetyön esitystä varten. Kuvat ja videot eivät siis olleet havainnointitarkoitukseen mutta aineistoa läpi käydessä myös kuvia ja videoita katsottiin.

Aineisto syntyi haastatteluista sekä havainnointipäiväkirjasta. Haastatteluista syntyi litteroituna yhteensä noin 20 sivua aineistoa. Havainnoinnista syntyi 5 sivua aineistoa.

5.5 Aineisto ja analyysi

Aineiston analyysimenetelmänä toimii aineistolähtöinen analyysi. Tämä sopii tutkimukseen parhaiten, silloin kun halutaan päästä ilmiön ytimeen. Aineistolähtöisen tutkimuksen pääpaino on aineistossa ja teoriaa rakennetaan aineisto lähtökohtana. Tutkimus etenee yksittäisistä havainnoista yleisempiin väitteisiin. Tutkija ei määrää mikä on tärkeää vaan tärkeät asiat nousevat aineistosta. Tutkija reflektoi tekojaan ja päätöksiään, arvioi tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä siten että lukija saa tiedon tutkimuksen taustoista sekä tutkimusprosessin aikana tehdyistä valinnoista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Analyysi ei ole laadullisen tutkimuksen viimeinen vaihe, vaan se on koko ajan mukana prosessin eri vaiheissa ja ohjaa tutkimusprosessia ja tiedonkeruuta. Aineistoa kerätään niin kauan kuin tutkija kokee tarpeelliseksi. Tärkeää on, että tutkija kokee ymmärtävänsä ilmiön. (Kananen 2014, 18-19.)

Haastattelut litteroitiin eli puhe kirjoitettiin kirjalliseen muotoon. Litteroinnissa käytettiin sanatarkkaa litterointia, mikä tarkoittaa sitä, että aineisto kirjoitetaan mahdollisimman tarkasti ylös. (Kananen 2014, 102.) Tämä palveli tutkimusta parhaiten, koska on tärkeää huomata myös haastattelun pienet yksityiskohdat. Litteroinnin jälkeen aineistoa lähdettiin lukemaan uudelleen ja uudelleen, sekä tekstistä alleviivattiin tärkeitä kohtia sekä toistuvuuksia. Tätä kutsutaan aineis-

ton pelkistämiseksi eli redusoinniksi (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Havainnointimateriaali oli jo valmiiksi tekstimuodossa. Kaikki aineisto yhdistettiin ja aineistoa käytiin läpi yhtenä kokonaisuutena.

Seuraava askel oli aineiston teemoittelu aineistolähtöisesti. Teemoittelu on laadullisen aineiston pilkkomista ja ryhmittelemistä eri aihepiirien mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2018,105). Teemat nousivat aineistosta itsestään. Teemojen alle yhdistettiin aineistosta nousseet toistot ja yhteneväisyydet.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessa nousi esiin teemat: suomenkielentaito, ohjaajien tuki, ilmapiiri ja sosiaaliset suhteet sekä kokemukset. Haastattelut on muokattu hyväksi suomenkieleksi niin, että merkitys ei kuitenkaan ole muuttunut. Nuorten haastattelut on merkitty kirjainyhdistelmin H1, H2, H3 sekä projektikoordinoija kirjaimella O.

6.1 Aikuisen tuki

Tutkimustulosten mukaan nuorilla oli tarve aikuisen tuelle ja avulle. Sirkustoinnin kautta he saivat elämäänsä aikuisia, jotka auttavat arjen ongelmissa. Heille tarjottiin kyyti Kotkasta sirkustointiaan Haminaan ja automatkan aikana oli aikaa keskustella. Autokyyti on ollut tärkeä osa suhteiden luomista ja luottamuksen syntyä.

Huomasin autossa ollessani, minkälainen kohtaamisen paikka se on. Automatka oli kiireetön tila, jossa oli aikaa keskustella. Menomatalla juteltiin kuulumisia ja tulomatalla sirkustapahtumista. Kun nuori oli jäänyt kyydistä pois, juttelimme vielä projektikoordinoijan kanssa sosiaalisesta sirkuksesta ja kuulin tarinoita hankkeen matkan varrelta. Kenttäpäiväkirja 18.4.2019

O: Se, että niille nuorille on tarjottu kyyti, on osoittautunut olemaan monelle tosi tärkeä juttu, ja huomaan että he kaipaavat aikuista kuuntelemaan ja keskustelemaan heidän kanssaan.

O: Mä en oo sosiaalityöntekijä tai terapeutti, mut sit toisaalta mä oon ihan tavallinen aikuinen heille, joka on nuorten puolella ja kuuntelee. Joskus sellanen kuuntelijakin on tarpeen.

Automatkojen aikana on syntynyt myös syvällisempiä keskusteluja, joiden kautta nuorten asioita on pystytty viemään eteenpäin.

O: Sit ku me autolla köröteltiin pitkiä matkoja, hän alkoikin puhumaan siinä autossa tosi paljon mulle suomeksi ja kertomaan hänen kohtaamistaan ongelmista siellä koulussa. Ja me vietiin sitä asiaa eteenpäin ja oltiin yhteydessä sinne kouluun ja kerrottiin siitä, miten hän kokee koulunkäynnin ja mitä vaikeuksia hänellä on siellä. Yks ongelma oli se, et suomalaiset pojat ei puhunut hänelle ja hän oli selkeesti vanhempi muita koululaisia. Ja se, et se asia avattiin koululle päin niin, hänelle tehtiin mukautettu opetussuunnitelma, koska hänen suomen kielen taito ei riittänyt opiskelemaan perussuomenkielellä. Ja sit siinä opiskelijaryhmässä puhuttiin niille muille opiskelijoille siitä ongelmasta ja kuraattori varmaan oli siellä keskustelemassa siitä, miten tärkeää olis saada pojan suomenkielentaitoa vahvistettua sillä et ne luokakkaverit alkais puhua hänelle. Ja ne pojat otti sen aika toissaan ja esimerkiks kouluruokalassa heidät on nähty sen jälkeen aina yhdessä syömässä.

Hankkeen nuorilla ja projektikoordinoijalla on myös WhatsApp -ryhmä tiedottamista varten. Ryhmä on osoittautunut myös tärkeäksi väyläksi arjen pulmien selvittämisessä. Hanke on tarjonnut nuorelle mahdollisuuden aikuisen tuelle.

O: Meillä on WhatsApp -ryhmä ja nuoret saattaa siellä yksityisviestillä sit lähestyä ja kysyä jotain ihan arkista asiaa. Et miten Suomessa hoidetaan tietyt asiat tai mistä löytää tälläisen ja tälläisen asian. Ja sit mä oon yrittäny parhaani mukaan auttaa. Yhellä pojalla oli auton kanssa ongelmia, ni hän kysyi multa sit apua. Niitä puuttuu sellasia suomalaisia verkostoja ja se on yks sellanen hyöty, mikä on ollut tässä harrastamisesta et on tullu suomalaisia verkostoja ja suomalaisia ystäviä.

Aikuisen tuki perustuu luottamukseen. Nuorilla saattaa olla moniakin aikuisia, jotka ovat heidän elämässään ja hoitavat heidän asioitaan, mutta luottamuksellisen suhteen synnyttämiseen tarvitaan enemmän.

O: Hankkeeseen osallistuneista suurin osa on turvapaikanhakijoita, niin varmasti heillä on niitä tukihenkilöitä. Mut mä luulen et

niillä ei oo samalla tavalla aikaa kuunnella. Ne on niinku viran-omaisia heille. Se suhde on erilainen ja niil ei varmasti oo samalla tavalla luottamus syntynyt, ku niillä on muhun ja muihin ohjaajiin. Mä luulen et tää on se tärkeä juttu siinä. He kokee mut niin ku ystäväksi ennemminkin. Ja siitä tiedetään et, ku ne alkaa avautua asioista, se luottamuksellinen ilmapiiri on saatu synnytettyä. Ja se on yks sirkuksen tuoma asia. Ei luottamus synny noin vaan. Se syntyy ajan kanssa. Ja sit mä ajattelen, et nää sirkuksen menetelmät mitä käytetään, et sun on luotettava samantien siihen kaveriin, jos te rakennatte jotain ihmispyramidia, tai teette jotain pariakrobatiaa, tai kun laskeudutaan köydellä kalliolta alas, niin siihen ihmiseen on pakko luottaa ja synnyttää luottamus aika nopeastikin. Niin mä luulen et nää on nopeuttanut sitä luottamuksen prosessin syntyä.

Ryhmän koolla on myös ollut vaikutusta luottamuksen syntyyn. Pienryhmässä on selkeästi omat etunsa.

O: Ryhmän koko on myös vaikuttanut luottamuksen syntyyn. --
Kyllä sillä on merkitystä, että ryhmä on pieni, jotta pystyy henkilökohtaisemmin tutustua ja tukea.

6.2 Suomen kielen taidot

Tutkimustulosten mukaan nuorten suomenkielentaidot kehittyivät hankkeessa mukanaolon aikana:

H1: Kun eri ihmiset keskustelevat, opin uusia sanoja ja uusia asioita elämästä.

H1: Täällä minä keskustelen ja puhun. Joskus minä en ymmärrä mitä sanotaan. Silloin minä kirjoitan sen puhelimeeni, menen kotiin ja tarkistan kotona mitä hän sanoi.

Jatkoin keskustelua haastateltavan kanssa suomen kielen taidoista ja hän kertoi kokemuksistaan ammatilliseen koulutukseen valmentavasta Valma-koulutuksesta.

H1: Kun minä kävin Valmaa, minun tasoni oli 2.1. Kävin siellä 7 kuukautta ja minä en oppinut mitään. Sitten minä kävin sanomassa opettajalle, että minä en halua tulla enää, koska minä en opi mitään. Mutta kun minä tulin sirkukseen joka viikko kahdeksi tunniksi, joskus kahdeksi ja puoleksi tunniksi, ja sitten minun taso oli 2.2.

Eli sinun suomenkielentasosi nousi sirkuksen myötä?

H1: Niin.

Onko sirkustoiminta auttanut sinua suomen kielen taidossa?

H2: Joo ekaa kertaa kun tulin, mä puhuin paljon ohjaajan kanssa.

Rohkeus alkaa puhumaan suomea on syntynyt ajan kanssa ja vapaassa ilmapöydässä. Hankkeen loppupuolella järjestetyssä sirkusleirillä havaittiin kehitystä suomen kielen taidoissa.

O: Ja rohkeudesta sen verran et en oo ikinä kuullut hänen puhuvan suomen kieltä yhtä paljon, kun hän puhui tuolla leirillä. Hänkin on ollut mukana pidempään ja osallistunut useampaan kertaan. Meillä ei pakoteta puhumaan suomen kieltä, mut meillä kannustetaan siihen.

Sirkustoiminnassa on ollut vapaa ilmapöytä ja nuoret ovat uskaltaneet pyytää että ohjaajat puhuisivat hitaammin.

H1: Niin, kun koulussa en tiedä, ehkä mun opettajalla on ongelma. Minä en ymmärrä mitä hän sanoo, koska hän on vanha ja kun hän puhuu minä en ymmärrä mitä hän sanoo.

Miten sirkuksen ohjaajat? Puhuuko he niin että sä ymmärrät?

H1: Joskus minä en ymmärrä, koska he puhuvat tosi nopeasti. Minä sanon: puhu hitaasti, ja hän sanoo: okei, minä puhun hitaasti. Ja sit minä sanon: okei nyt ymmärrän.

Hankkeen nuorilla on ollut halu oppia Suomea, ja hanke on antanut mahdollisuuden ja tilan kehittyä siinä.

Kotimatalla juteltiin ilmapallojen tekemisestä ja jännityksestä, joka syntyy, kun pelkää, pokahtaako pallo vai ei. Autossa nuori kysyi, oliko "rabbit" suomeksi kani. Hän oli laittamassa ilmapallokuvasta kuvaa someen ja halusi varmistaa oikeinkirjoituksen. Kenttäpäiväkirja 18.4.2018

O: Hän on ihan selkeästi ilmoittanut sen, et hän halua et hänen suomen kieli, vahvistuu ja hän halua suomalaisia kavereita. Ja ne on ne tavoitteet. Mut sit toisaalta hän rakastaa myös sirkusta.

6.3 Ilmapiiri ja ihmissuhteet

Tutkimustulosten mukaan nuoret ovat kokeneet ryhmän kivaksi ja tutustuneet hankkeen kautta uusiin ihmisiin.

Onko sun mielestä sirkustoiminnassa ollut kiva ryhmä?

H1: Joo, hyvä.

Ihmiset on sulle kivoja?

H1: Joo. Tulee hyvä tunne. Eri ihmiset tutustuu ja keskustelee.

H2: Täällä oon tutustunu ihmisiin.

H1: Joskus minä näin nämä sirkus opiskelijat bussissa tai hesburgerissa tai kauppakeskuksessa ja ne sanoo moi, moi, moi ja moi.

H1: Tykkään paljon sirkuksesta. Kun eri ihmiset keskustelevat, opin uusia sanoja ja uusia asioita elämästä, koska mulla ei ole paljon kavereita. Ei ole suomalaisia kavereita, ei ole ulkomaalaisia kavereita. Ei ketään.

H1: Ensin oli vähän tylsää, kun en tiedä kuka hän on, kuka hän on, kuka hän on. Ja sitten ensimmäinen viikko, toinen viikko ja kukaan ei puhu. Ja sitten joskus menen puhumaan hän vastaa ja sitten loppu. Sitten ajattelen: "ei muut tule (juttulemaan?) ja ihmiset ei tiedä kuka minä olen." Ehkä vähän aikaa menee ja menee ja sitten meistä tulee tuttuja. Minä käyn yhden kuukauden ajan ja sitten kaikki ihmiset keskustelevat. Ennen oli tosi tylsää mutta myöhemmin hyvä.

Ujoimmat eivät kuitenkaan ole päässeet ryhmään mukaan samalla tavalla, vaikka ryhmä onkin koettu kivaksi. Ohjaajat ovat myöskin koettu kannustaviksi ja mukaviksi.

Oletko saanut kavereita?

H3: En. Minä en puhu paljon. Tunnen entuudestaan yhden kaverin.

Minkälaisia ohjaajat on?

H3: Hyviä

Kannustaako ja auttaako ne?

H3: Joo

Onks sul hyvä olla niiden seurassa?

H3: Joo

Miten muut ihmiset ja ryhmä? Onko sulla ollut hyvä olla ryhmässä?

H3: Joo

Kaikki on ollut hyvää?

H3: Joo

Minkälaisia ohjaajat on?

H2: Hyviä. Ne auttaa kun tarvii.

H1: Mun ohjaajat ovat hyvin puheliaita, positiivisia ja ihmiset ystävällisiä, sitten kaikki menee hyvin.

Tutkimustulosten mukaan sirkuksen ilmapiiri on ollut kannustava ja rohkaiseva.

Kun nuori laskeutui alas kalliolta köyden varassa, kaikki muut tauttivat ja hurrasivat. Kaikki kannustivat toisiaan ja nuoret saivat tukea toisiltaan.

Kenttäpäiväkirja 16.5.2019

Kalliolaskeutumisen jälkeen nuotiolla paistettiin makkaraa, kuului naurua ja puheensorinaa. Nuoret kertoivat kokemuksiaan elämästä Suomessa ja nauroivat yhdessä kertomuksille. Ihmiset olivat iloisia ja ilmapiiri oli rento ja avoin.

Kenttäpäiväkirja 16.5.2019

Asia minkä huomioin oli se, miten paljon nuoret luottivat aikuisiin. He olivat valmiita laskeutumaan köyden varassa kalliolta alas ohjaajan ohjeistuksella, vaikka ohjaaja puhui heille suomen kielellä, jota kaikki heistä eivät täysin ymmärtäneet.

Kenttäpäiväkirja 16.5.2019

Tuloksista ilmenee, että nuoret tarvitsisivat vielä enemmän sosiaalisuutta arkeen.

Ohjaaja mainostaa sirkusesitystä ja innostaa nuoria menemään, jos he vain pääsevät.

Yksi nuorista sanoo: ”Joo, haluan mennä, jos sinä menet. Voitko ilmoittaa minulle, jos menet niin minä tulen kanssa.”

Nuorten lähdettyä juttelimme ohjaajan kanssa tapauksesta ja hän kertoi, että eräs nuori oli aiemmin pyytänyt häntä ilmoittamaan, jos hän aikoo mennä keräämään marjoja metsään. Ohjaaja totesi että: Kylhän sen huomaa et ne tarvii ihmisiä ympärilleen.

Kenttäpäiväkirja 16.5.2019

Haluaisitko lisää sirkustoimintaa?

H1: Joo, koska minä kysyin ohjaajalta koska on uudestaan. Kysyin kaksi viikkoa sitten. Kahden viikon päästä koulu loppuu ja en voi mennä töihin. Minä sanoin ohjaajalle, että jos on sirkustoimintaa, minä tulen.

H2: On ollut kivaa, haluisin et jatkuu.

Sirkus on tuonut lisäarvoa nuorten arkeen.

H1: Sirkuksessa Tehdään paljon aktiviteetteja ja sitten minä menen kotiin ja vaan istun. Mutta istuminen on tosi tylsää, sit minä otan koiran ja menen kävelylle ehkä yhdeksi tunniksi. Sirkuksesta saan energiaa ja sitten menee kotiin, istun ja on tosi tylsää. Mitä minä teen, mitä minä teen. Joskus tulee tämä tunne.

6.4 Elämykset ja kokemukset

Hanke on tuonut nuorille elämyksiä ja unohtumattomia kokemuksia.

Miltä tuntui uskaltaa laskeutua kalliolta alas?

H1: "Action" tuntuu, en tiedä miten sitä kutsutaan.

Onks se niinku jännittävää?

H1: Joo, mut ei pelottanut. Turvallinen.

Mikä on ollut kivointa sirkuksessa?

H2: Tänään

Miltä tuntui laskeutua kalliolta alas?

H2: Mä pelkäsin.

Miltä tuntu olla alhaalla?

H2: Hyvältä. Sit oli helppoa,

Olitko iloinen et uskalsit mennä?

H:2 Joo.

H2: Tällä kertaa opin, että ei tarvii pelätä etukäteen, vaan menee kokeilemaan ja sit katotaan.

H2: Talvella oli hauskaa, koska oli tosi tosi kylmä ja viimeksi ilmapallojen tekeminen lasten kanssa oli kivaa.

O: Ne teki niitä ihmispyramideja siellä ja ne käkätti siellä pitkin rantakallioita, ku ne epäonnistu ja ne oli ihan tolkuttoman onnellisia siitä et niistä otettiin valokuvia ja yks sanokin että se oli paras juttu kun mentiin sinne kalliolle tekemään akrobatiaa ja otettiin valokuvia.

O: Kun me kaikki ohjaajat mentiin nukkumaan ni ne nuoret jäi siihen nuotion ympärille ja ne pelas kortteja siel pitkälle yöhön keskenään. Ja sit harjotteli soutamaan yhdessä ja sit kotimatalla mä huomasin et ne vaihteli siel puhelinnumeroita.

O: Hän on ollut nyt noin vuoden mukana ja saanut sellasen säännöllisen harrastuksen tästä sirkustoiminnasta. Hän aina kysyy, että millon nähdään seuraavan kerran. Eli täst sirkusharrastuksesta sellanen merkittävä osa arkea ja hän aina odottaa milloin hän pääsee sirkustoimintaan

O: Se oli ihan mieletön kokemus se leiri meille kaikille, ensimmäistä kertaa ne nuoret sauno ja ui.

Kun lähdimme Harjun oppimiskeskuksesta takaisin Kotkaan päin, matkalla näimme hevosia laitumella. Kaikki autossa olivat ihastelivat hevosia, joten auto pysäytettiin ja auto tyhjentyi pellon laidalle ottamaan kuvia hevosista. Nuoret olivat haltioissaan.
Kenttäpäiväkirja 16.5.2019

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

7.1 Tulosten tiivistys

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville minkälaisia kokemuksia sosiaalinen sirkustoiminta on synnyttänyt Circus Maximus- hankkeessa. Laaja tutkimuskysymys palveli tarkoitusta hyvin ja antoi vapauden hyödyntää kaikkia tarinoita, joita Circus Maximus-hanke synnytti. Vaikka tietyt teemat nousivatkin esiin tuloksista, laaja tutkimuskysymys antoi myös laajan skaalan vastauksia. Teemoittelu tuo kuitenkin esiin selkeimmät tulokset ja näin vahvistaa tulosten merkittävyyttä sillä samansuuntaiset tulokset toistuivat tutkimuksessa useasti.

Merkittävä tutkimustulos syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta on se, että nuoria on autettu heidän arjen haasteissaan ja heidän asioitaan on saatu vietyä eteenpäin. Ulkomaalaiselle nuorelle suomalaisten verkostojen luominen voi olla ratkaiseva tekijä syrjäytymisen ehkäisemisessä. Vaikka nuoret saadaan liitettyä yhteiskuntaan esimerkiksi työllistymisen kautta, on tärkeää nuoren hyvinvoinnin kannalta, että nuorelle muodostuu myös merkityksellisiä ihmissuhteita. Varsinkin maahanmuuttajanuoret, jotka ovat tulleet yksin maahan ilman vanhempiaan, tarvitsevat työpaikan lisäksi Suomessa olevaa tukiverkkoa.

Oikea-aikainen puuttuminen on tärkeää syrjäytymisen ennalta ehkäisemisen kannalta (THL 2015). Hankkeen kautta nuoret ovat saaneet apua ongelmiinsa. Hankkeen kautta heillä on ollut läsnä olevia aikuisia, joilta voi kysyä mieltä askarruttavia asioita. Monen nuoren asioita on saatu autettua eteenpäin. Voi olla, että nuorten tilanteet ovat olleet pidemmän aikaa hankalia, mutta tilanteeseen on puututtu vasta, kun luotettava, ja läsnä oleva aikuinen on löytynyt ja nuori on uskaltanut kertoa tilanteestaan. On mahdotonta sanoa, mitä

olisi tapahtunut, jos tietyt nuoret eivät olisi löytäneet hankkeen piiriin, sillä syrjäytymistä on mahdotonta ennustaa. Se, että nuorten asioita on saatu eteenpäin, on kuitenkin tärkeää.

Vaikka nuoret ovat saaneet merkittävää tukea hankkeen työntekijöiltä, se ei kuitenkaan korvaa tarvetta aikuisille, jotka pysyvät nuorten elämässä hankkeen jälkeenkin. Tulosten mukaan nuorilla oli suuri tarve aikuisen tuelle ja olisi tärkeää turvata aikuisen tuki nuorelle hankkeen jälkeenkin.

Vaikka syrjäytymisen käsite on hankala ja muuttuu kulttuurin ja aikakauden mukaan, on työllistyminen nähty jo pitkän aikaa tärkeimpänä yksittäisenä yksilöä yhteiskuntaan kiinnittävänä asiana, sekä tärkeimpänä syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä (Raunio 2006,11). Hankkeen kautta nuorten suomen kielen taidot ovat parantuneet, mikä auttaa Suomeen työllistymisessä sekä yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Circus Maximus -hankkeen sirkustoiminta on tarjonut nuorille paikan, jossa he voivat harjoitella suomen kieltä vapaassa ympäristössä, ilman paineita. Hankkeen kautta nuorilla on ollut myös aikuisia, kenenellä on aikaa kuunnella ja opastaa suomenkielentaidoissa.

Maahanmuuttajien kanssa tehtävässä käytännöntyössä sekä maahanmuuttajatutkimuksissa on todettu, että ystävyystyminen Suomalaisten kanssa edesauttaa sopeutumista uuteen kotimaahan ja lisää viihtymistä. Negatiiviset kokemukset taas voivat olla kotoutumisen kannalta erittäin vahingollisia. (Talvinen & Nylund 2016, 122.) Circus Maximus -hankkeessa on osallistettu suomalaisia nuoria, jotka ovat pitkään harrastaneet sirkusta. He ovat olleet mukana opettamassa hankkeen nuorille sirkustemppeja, ja sen kautta hankkeen nuoret ovat saaneet tutustua suomalaisiin luonnollisessa ympäristössä (Ström-Kallio 2019)

Syrjäytymistä ajatellessa on tärkeää ajatella muitakin ihmisen hyvinvoinnille tärkeitä asioita, kuten ystävyysuhteita ja perhettä. (Raunio 2006, 12). Nuorten syrjäytymisestä puhuttaessa nuoret itse mainitsevat suurimpana riskiteki-

jänä ystävien puutteen (THL 2016). Tutkimustuloksista nousi esiin nuorten kema yksinäisyys ja arjen sisällöttömyys. Tutkimus myös osoittaa, että sirkustoiminnan kautta nuoret ovat löytäneet itselleen uusia kavereita ja jotkut itselleen jopa säännöllisen harrastuksen. Mielekäs tekeminen ja harrastustoiminta on todettu olevan syrjäytymistä ehkäisevä tekijä (THL 2015). Hankkeessa ilmapiiri on ollut kannustava ja siellä on ollut tilaa myös epäonnistua. Nuoret ovat saaneet unohtumattomia kokemuksia sirkuksen parissa. Positiiviset kokemukset ovat tärkeä osa Suomeen kiinnittymisen prosessia. Monelle maahanmuuttajalle alku Suomessa voi olla hyvinkin vaikeaa ja raskasta. Hyvät kokemukset turvallisessa ympäristössä voivat olla erittäin tärkeitä kannustamaan eteenpäin.

7.2 Tutkimuksen eteneminen

Osallistuva havainnointi oli ilmapiirin luomisen kannalta osuva aineistonkeruumenetelmä. Oli tärkeää, että olin sirkustoiminnassa mukana tekemässä sirkusharjoitteita, enkä vain ulkoapäin tarkkailemassa. Tämä auttoi tulemaan tutuksi nuorille. Uskon että tästä syystä luottamus syntyi helposti ja haastatteluiden ilmapiiri oli avoin ja rento.

Havainnointi ja haastattelu tukivat toisiaan ja kumpikin menetelmä oli tärkeässä roolissa. Olisin kuitenkin lisännyt muutaman aineistonkeruukerran lisää saadakseni luotettavampaa tulosta. Havainnointi perustuen kahteen havainnointikertaan antaa vain pintaraapaisun ilmiöön, ja muutama lisäkerta sirkuksen parissa olisi antanut luotettavampaa tulosta. Haastattelut kuitenkin tukivat ilmiön tarkastelussa ja oli hyvä, että olin valinnut aineistonkeruumenetelmäksi molemmat.

Laaja tutkimuskysymys ja sen mukaan valittu strukturoimaton havainnointimenetelmä toi kuitenkin haasteita havainnoidessa. Sirkuksessa tapahtuu monenlaisia asioita ja toiminta on hyvinkin kokonaisvaltaista, tästä syystä havainnoidessa tulee informaatioähky, jollei havainnoinnin kohdetta mieti etukäteen. Ajatelllessani tutkimuskysymystä ja sitä, kuinka saisin kaiken irti sirkustoiminnasta, keskittymiseni hajaantui suurelle alueelle ja yritin raportoida vähän kaikesta ja huomiot jäivät pinnalliseksi. Huomasin, että helpompaa olisi keskittää havainnointi tiettyihin asioihin ja arvioida niitä syvemmin.

Havainnointia tehdessä oppii pakostakin asioita, mitä voisi tehdä paremmin. Tietoa on vaikea tallentaa välittömästi ja vasta havainnointikerran jälkeen tulee ajatelleeksi millä eri tavoilla tutkimus olisi luotettavampi. Havainnointien tallentamista voisi helpottaa se, että pitäisi nauhuria mukanaan koko ajan ja äänittää havainnot sitä mukaan, kun ne tulevat mieleen. Myös videointi voisi olla toimiva tapa tallentaa tilanteita. Näin videoihin voi palata uudestaan ja uudestaan ja tilannetta voi havaita loputtomiin.

Tutkimus toi tietoa hankkeen nuorista, sekä heidän kokemuksistaan Circus Maximus -hankkeesta. Tutkimuksen tietoja ei voi yhdistää muihin hankkeisiin tai yleisesti sirkustoimintaan, vaan tutkimus koskee vain tämän hankkeen nuoria ja heidän kokemuksiaan.

Näin lyhyellä aikavälillä tulokset on mahdotonta varmistaa varmaksi. Myös projektikoordinoija oli samaa mieltä asiasta:

O: Me nähdään tässä hankkeessa hyvin lyhyen aikavälin vaikutuksia. Toisaalta me nyt jo tiedetään et me ollaan autettu heitä heidän koulunkäyntiin liittyvissä asioissa ja ystävyys suhteisiin liittyvissä asioissa, ja on saatu luotua uusia kontakteja tai asioita on saantu koulussa paremmiksi niin kyllähän niillä on pitkäkantoisia vaikutuksia heidän elämään.

Tästä voisi tehdä jatkotutkimuksen esimerkiksi viiden vuoden päähän ja katsoa, mitä nuorille silloin kuuluu, ja mitä he ajattelevat sirkuksesta ja sen vaikutuksesta sekä hankkeessa mukana olemisesta silloin.

Aikaisempiin tutkimuksiin peilaten tutkimustulokset ovat samansuuntaisia, vaikka syvällisempiä kysymyksiä nuorten kanssa ei päästykään käymään. Sirkuksen hyvinvointivaikutukset ovat jollakin tavalla jopa itsestään selviä, mutta kun niitä alkaa miettimään, ne on vaikea pukea sanoiksi ja kirjottaa ylös. Tämä tapahtui myös omalla kohdallani. Olin mukana sirkustoiminnassa ja pystyin kokemaan jännityksen laskeutuessa kalliolta köyden varassa alas, tai taiteillessani ilmapalloja. On vaikea pukea sanoiksi mitä kaikkia eri vaikutuksia näillä toiminnoilla oli minuun tai tulevaisuuteeni.

Tutkimuksen tekeminen oli mielenkiintoista, mutta myös haastavaa. Toiminnan vaikutusten arviointi on haasteellista ja huonon suomenkielentaidon takia nuorten ääni oli vaikea saada esille tutkimuksessa. Jos tekisin jotain toisin, olisin ottanut mukaan myös osallistavia aineistonkeruumenetelmiä.

Hankkeessa olevien nuorten suomenkielentaidot olivat aika heikot, mikä heikentää myös haastatteluiden luotettavuutta. Tästä syystä haastattelin myös projektikoordinoijaa ja hänen näkemyksensä antaakin suurimman osan tuloksista. Projektikoordinoija on ollut tiiviisti nuorten kanssa tekemisissä ja on nähnyt hankkeen vaikutuksia nuoriin. Se ei kuitenkaan ole sama asia, kuin se, että nuori itse kertoisi omasta kokemuksestaan.

Tutkimuksen luotettavuutta heikensi se, että tutkimukseen osallistujien vähäisyyden takia, en voinut valita haastateltaviani. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ollut mahdollista mennä enää, takaisin haastattelemaan nuoria, sillä haastattelukerta oli hankkeen viimeinen sirkuskerta.

Kulttuuritaustan merkitystä haastatteluiden luotettavuuteen on myös hyvä pohdita.

LÄHTEET

Caravan-verkosto 2012. Sosiaalisen Sirkuksen ohjaajan osaamisalueet. Saatavilla: <https://sirkusinfo.fi/hallinta/wp-content/uploads/2016/09/Sosiaalisen-sirkuksen-ohjaajan-osaamisalueet-FINAL.pdf> [viitattu 23.9.2019].

EACEA 2013. Youth Social Exclusion and Lessons from Youth Work. Saatavilla: <https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/eurydice-study-social-exclusion-2013.pdf> [viitattu 27.1.2020].

Euroopan Unionin julkaisutoimisto. 2015. Tiedonantoja ja ilmoituksia. PDF-tiedosto. päivitetty 15. joulukuuta 2015. saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ%3AC%3A2015%3A417%3AFULL&from=FI&fbclid=IwAR1bEu5c0sGtl6fCWfyyjAdpVcpKROsynTwD2eN1rnIOA3THUnhIkasj75o> [viitattu 10.9.2019]

European Commission. s.a. Poverty and social exclusion. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=751&langId=en> [viitattu 27.1.2020]

Eväsoja, M. Sormunen, A. Hautamäki, T. & Björkell-Holm, A. s.a. Taide, kulttuuri, hyvinvointi – Hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja. Opetus ja kulttuuriministeriö. pdf-julkaisu. Saatavilla <https://www.vahvike.fi/fi/kirjallisuus/kirja/taide-kulttuuri-hyvinvointi-hyvia-kaytantoja-toimintamalleja>. [viitattu 5.6.2019].

Hamarus, P. Kanervio, P., Landen, L., Pulkkinen, S. (toim.) 2014. HUUTO! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. PS-kustannus

Hirsijärvi, S. Remes, P. Sajavaara P. Sinivuori E. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

Hirvonen, E. 2017. Kasvatustieteellisiä ja -sosiologisia näkökulmia lasten ja nuorten syrjäytymisriskeihin ja -prosesseihin peruskoulun kontekstissa. Oulun yliopisto. Luokanopettajan koulutus. pro gradu –tutkielma. PDF- Dokumentti. Saatavilla: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201711103095.pdf>

Hudson, S. 2015 Ylen artikkeli: Rare exports: two years on, Finnish troupe's refugee camp circus runs itself. Saatavilla https://yle.fi/uutiset/osasto/news/rare_exports_two_years_on_finnish_troupes_refugee_camp_circus_runs_itself/7993906 [viitattu 24.6.2019].

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino.

Kinnunen, R. & Lidman, J. 2013. ”Siellä on suupielet korvissa” Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Toim. Kekäläinen, K., Kakko, S. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/104523/978-951-44-9317-1.pdf?sequence=4&isAllowed=y> [Viitattu:29.11.2019]

Komonen, K. 2013. Mistä syrjäytymisessä on kysymys? syrjäytyminen käsitteenä ja puheena. Julkaisussa Ronkainen J. & Punamäki M. Toim. Nuoret ja syrjäytyminen Itä-Suomessa A: Tutkimuksia ja raportteja. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu. PDF- Dokumentti. Saatavissa: [https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55484/URN-NISBN9789515883674.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55484/URN:NISBN9789515883674.pdf?sequence=1&isAllowed=y), 15–29.

Korkiamäki, R. 2014. Jos mä nyt voisin saada ystäviä – Ulkopuolisuus vertais-suhteissa nuorten kokemana. Teoksessa: Nuorten elinolot- vuosikirja. Toim. Gissler, M., Kekkonen, M., Känkänen, P. Muranen, P. & Wrede-Jäntti, M. Tampere: Juvenes Print.

Kuusisto, M. 2016 ”Nuorten syrjäytyminen puhuttaa ja niin pitääkin” Diskurssi-analyttinen tutkimus nuoria koskevasta syrjäytymiskeskustelusta Helsingin Sanomien artikkeleista. Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityö. pro gradu –tutkielma. PDF- Dokumentti. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50309/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201606143080.pdf>

Lidman, J. & Kinnunen, R. 2014. Wellbeing Effects from Social Circus teoksessa Studying Social Circus – Openings and Perspectives. Saatavilla http://www.uta.fi/cmt/index/Studying_Social_Circus.pdf [viitattu 23.9.2019]. 45-51.

Mason, D. 2014. Social Circus in a Warzone teoksessa Studying Social Circus – Openings and Perspectives. Saatavilla: http://www.uta.fi/cmt/index/Studying_Social_Circus.pdf [viitattu 23.9.2019]. 14-26.

Mielenterveysseura 2015. Nuorten syrjäytymisen taustalla useita tekijöitä. Päivitetty 5.11.2015 Saatavilla: <http://www.mielenterveysseura.fi/fi/nuorten-syrj%C3%A4ytymisen-taustalla-useita-tekij%C3%B6it%C3%A4> [viitattu 23.5.2019]

Mäenpää, R. 2016. ”Se on just se heittäytyminen.” Nuorten ja ohjaajien kokemuksia sosiaalisesta sirkuksesta osana pajatoimintaa. Laurea ammattikorkeakoulu. Sosiaaliala, luovat toiminnot. Opinnäytetyö. PDF- dokumentti. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/104904/maenpaa_ranja.pdf?sequence=1 [viitattu 20.11.2019]

Paananen, J. 2014. Opetusalan ammattijärjestön näkökulma. Teoksessa Hammarus, P. Kanervio, P. Landen, L. Pulkkinen, S. (toim.) HUUTO! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Juva: PS-kustannus, 92 –101.

Pulkkinen, S. & Kanervio, P. 2014 Nuorten elämämaailma. Teoksessa Hammarus, P. Kanervio, P. Landen, L. Pulkkinen, S. (toim.) HUUTO! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Juva: PS-kustannus, 119 –141

Punamäki, M. 2013 Nuorten syrjäytymisen ulottuvuuksia indikaattorien valossa. Julkaisussa: Nuoret ja syrjäytyminen Itä-Suomessa A: Tutkimuksia ja raportteja. Toim. Ronkainen J. & Punamäki M. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, Juvenia. PDF- Dokumentti. Saatavilla: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55484/URNISBN9789515883674.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 35–85.

Raunio K. 2006 Syrjäytyminen- Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Helsinki: Gummerus Oy

Ronkainen, J. 2013. Nuorten syrjäytyminen – kuka puhuu, kenen äänellä ja mistä pitäisi puhua? Julkaisussa: Nuoret ja syrjäytyminen Itä-Suomessa A: Tutkimuksia ja raportteja. Toim. Ronkainen J. & Punamäki M. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, Juvenia. PDF- Dokumentti. Saatavilla: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55484/URNISBN9789515883674.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, 1–12.

SNSL s.a. Mitä on sosiaalinen sirkus? WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://snsl.fi/jasenyhteisolle/sosiaalinen-sirkus/#.Xbc765ozY2w> [viitattu 27.3.2019].

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo. Saatavilla: <https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> [Viitattu 17.7.2019].

Ström-Kallio, H. 2018a. Circus Maximus Hankesuunnitelma.

Ström-Kallio, H. 2018b. Sirkus voi näyttää nuorelle suuntaa. *Xamk Read*. 3/18. Verkkojulkaisu. Päivitetty: 08.10.2018. Saatavilla: <http://read.xamk.fi/2018/kestava-hyvinvointi/sirkus-voi-nayttaa-nuorelle-suuntaa/> [Viitattu: 22.10.2019].

Ström-Kallio, H. 2019. Projektikoordinoija. Haastattelu. 26.6.2019. Circus Maximus -hanke.

Talvinen, P. & Nylund, M. 2008. Kotouttavan yhteisösosiaalityön yhteistoiminnallisuus. Teoksessa Roivanen I. (toim.) Yhteisöt ja sosiaalityö - Kansalaisen vai asiakkaan asialla. Jyväskylä: Ps-Kustannus, 111-125.

THL 2016. Nuorten syrjäytyminen. Www-dokumentti. Päivitetty:14.9.2016. Saatavilla: [https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon tueksi/nuorten-syrjailyminen](https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjailyminen) [viitattu19.5.2019].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Vähä-Vahe, S. 2014. Nuoret työn ja koulutuksen ulkopuolella – syrjäytyneitäkö? Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö Sosiaalipolitiikka. Pro gradu -tutkielma. Pdf-dokumentti. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201406231840>

Xamk s.a. Juvenia - Nuorisolan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Www-dokumentti. Saatavilla osoitteesta: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystointa/juvenia-nuorisolan-tutkimus-kehittamiskeskus/> [viitattu 19.7.2019].

Yle.fi. 2013. Haminan Teinisirkus pitää lapset pois pahanteosta. Www-dokumentti. Päivitetty 14.11.2013. Saatavissa osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-6931795> [viitattu 24.7.2019].

Liitteet.**Liite 1.****TUTKIMUSLUPA ANOMUS**

Tutkimus on opinnäytetyö, jonka teen Circus Maximus hankkeelle. Hankkeen tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia sosiaalisen sirkuksen keinoin. Hanke toteutetaan yhteistyössä Haminan teinisirkuksen kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat Haminan kaupunki ja Harjun oppimiskeskus. Tutkimuksen tavoitteena on tutkia, toteutuuko hankkeessa asetetut tavoitteet nuorten toimintakykyyn sekä hyvinvointiin liittyen.

Aikataulu:

Tutkimuksen kesto 18.3.2019-15.12.2019

18.3.2019 Ensimmäinen palaveri Juvenian työntekijän Henna Sträm-Kallion kanssa, jossa kartoitetaan molempien osapuolien toiveita opinnäytetyön suhteen.

Maalis-huhtikuu 2019: Tutkimuksen valmistelu ja tutkimussuunnitelman teko. Aiempiin tutkimuksiin tutustuminen. Tutkimusluvan hakeminen.

18.4.2019 Ensimmäinen aineistonkeruu päivä. Havainnointi

16.5.2019 Toinen aineistonkeruupäivä. Havainnointi & Haastattelut.

Touko-syyskuu: Aineistojen analysointi ja opinnäytetyön kirjoittaminen.

Syys-lokakuu: Raakaversio esittely erityisesti tutkimustulosten ja johtopäätösten pohjalta.

Vk 45: Esitysseminaari, tutkimusten tulosten esittely

15.12.2019 Valmiin opinnäytetyön luovuttaminen tilaajalle.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Tuloksia käsitellessä taataan tutkimukseen osallistujan anonymiteetti, joten osallistujia ei voida yhdistää vastauksiisi. Tutkimusaineisto tuhoetaan työn valmistumisen jälkeen.

Tutkijan tiedot: Tutkimuksen ohjaajan tiedot:

Anu Hokkanen Helena Timonen

Anukristinahokkanen@gmail.com Helena.Timonen@xamk.fi

Yhteisöpedagogiopiskelija, Xamk Lehtori, Xamk

Annan suostumukseni tutkimukseen osallistumisesta

Osallistujan allekirjoitus ja nimen selvennys

Liite 2. Kuvauslupa

Circus Maximus –hanke

PICTURE USAGE AGREEMENT

I hereby grant to Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy the right to use and publish photographs and videos of me, or in which I may be included, for marketing and any other purpose and in any manner and medium; and to alter the same without restriction. No compensation will be paid with respect to the use of the pictures.

Place: _____ Date: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Name: _____ Signature: _____

Signature
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

